

نقش طرحواره‌های شرم، ایثار، بازداری هیجانی و استحقاق در پیش‌بینی پرخاشگری پنهان ارتباطی در افراد متأهل

Examining the Role of Shame, Self-Sacrifice, Emotional Inhibition, and Entitlement Schemas in Predicting Covert Relational Aggression Among Married Individuals

Erfan Abdollahi Chirani, MSc

Yoones Rajaei, PhD✉

Mahyar Nikpour Rahmatabadi, PhD

Mohammad Reza Naeiji, PhD

عرفان عبدالهی چیرانی^۱

یونس رجائی^۲

مهیار نیک پور رحمت آبادی^۳

محمد رضا نائیجی^۴

Abstract

Family is the fundamental foundation of society, playing a key role in growth, mental health, and identity formation by providing a safe and supportive environment. The present study aimed to examine the role of the schemas of shame, self-sacrifice, emotional inhibition, and entitlement in predicting covert relational aggression among married individuals. This descriptive-correlational research was conducted on the population of married students at Bu-Ali Sina University in 2022. Based on Cochran's formula, a sample of 384 married students was selected through convenience sampling and completed the Covert Relational Aggression Scale (CRAViS) and Young Schema Questionnaire (YSQ). Data were analyzed using descriptive statistics and Pearson correlation via SPSS software. Correlation results indicated a significant positive relationship between covert relational aggression and the schemas of shame, self-sacrifice, emotional inhibition, and entitlement. Furthermore, regression analysis showed that the proposed model predicted 35% of the variance in covert relational aggression. Therefore, it can be concluded that the schemas of shame, self-sacrifice, emotional inhibition, and entitlement effectively predict covert relational aggression among married individuals. These findings highlight the importance of cognitive and emotional structures in understanding indirect aggressive behaviors. Psychological interventions focusing on modifying these schemas may help reduce covert aggression and improve marital relationship quality.

Keywords: Covert Relational Aggression, Entitlement Schema, Self-sacrifice Schema, Emotional Inhibition Schema, Shame Schema

چکیده

خانواده، به عنوان بنیادی‌ترین نهاد اجتماعی، با فراهم‌سازی محیطی امن و حمایتگر، نقش مهمی در رشد فردی، سلامت روانی و شکل‌گیری هویت افراد ایفا می‌کند. پژوهش حاضر با هدف تعیین نقش طرحواره‌های شرم، ایثار، بازداری هیجانی و استحقاق در پیش‌بینی پرخاشگری ارتباطی پنهان در میان افراد متأهل انجام شد. این پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه افراد متأهل مشغول به تحصیل در دانشگاه بوعلی سینا در سال ۱۴۰۱ بود. براساس فرمول کوکران، حجم نمونه ۳۸۴ نفر تعیین شد و نمونه‌ها به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزارهای گردآوری داده‌ها شامل مقیاس پرخاشگری ارتباطی پنهان (CRAViS) و پرسشنامه طرحواره‌های یانگ (YSQ) بود. داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و ضریب همبستگی پیرسون در نرم‌افزار SPSS تحلیل شدند. یافته‌ها نشان داد میان پرخاشگری ارتباطی پنهان و طرحواره‌های شرم، ایثار، بازداری هیجانی و استحقاق رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که متغیرهای پیش‌بین ۳۵ درصد از واریانس پرخاشگری ارتباطی پنهان را تبیین می‌کنند. در مجموع، نتایج بیانگر آن است که طرحواره‌های شرم، ایثار، بازداری هیجانی و استحقاق می‌توانند پرخاشگری ارتباطی پنهان را در افراد متأهل پیش‌بینی کنند. این یافته‌ها بر نقش ساختارهای شناختی و هیجانی در شکل‌گیری رفتارهای پرخاشگرانه غیرمستقیم تأکید دارد.

واژه‌های کلیدی: پرخاشگری ارتباطی پنهان، طرحواره استحقاق، طرحواره ایثار، طرحواره بازداری هیجانی، طرحواره شرم

دریافت مقاله: ۱۴۰۴/۷/۹ تصویب نهایی: ۱۴۰۴/۱۱/۱۸

۱. گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، گیلان، ایران.

۲. گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، گیلان، ایران. (نویسنده مسئول)

● مقدمه

خانواده به‌عنوان بنیادی‌ترین نهاد اجتماعی و عاطفی، نقشی اساسی در رشد، جامعه‌پذیری و شکل‌گیری شخصیت انسان دارد و ازدواج یکی از مهم‌ترین عوامل ایجاد و تداوم این نهاد محسوب می‌شود (بین و همکاران، ۲۰۲۰). یکی از انگیزه‌های اصلی ازدواج، نیاز به ارتباط صمیمانه و عشق است (لاو‌فورد و همکاران، ۲۰۲۰؛ لی و همکاران، ۲۰۲۰). با این حال، حفظ و تداوم روابط زناشویی سالم مستلزم وجود همدلی، همکاری، بردباری و مسئولیت‌پذیری متقابل است و میزان رضایت زناشویی یکی از شاخص‌های مهم سلامت روانی و اجتماعی خانواده به‌شمار می‌آید (یام، ۲۰۲۳).

یکی از تهدیدهای مهم برای کیفیت روابط زناشویی، خشونت در روابط صمیمی است که اشکال مختلفی دارد و پژوهش‌های متعددی آن را بررسی کرده‌اند (کرتیس و همکاران، ۲۰۱۷). پژوهش‌های بین‌المللی همواره نشان داده‌اند خشونت خانگی شیوع بالایی دارد (محمدپور ایردموسی و عاقل مسجدی، ۱۴۰۴). آمارها نشان می‌دهد حدود ۱۴ درصد از مردان ۲۲/۳ درصد از زنان در طول زندگی خود خشونت فیزیکی شدید از سوی شریک عاطفی را تجربه کرده‌اند (بریدینگ و همکاران، ۲۰۱۴). خشونت شریک صمیمی (intimate partner violence) معمولاً به دو شکل پرخاشگری فیزیکی و روانی تقسیم می‌شود (کوه بومی و همکاران، ۱۴۰۰). در این میان، پرخاشگری روانی و به‌ویژه پرخاشگری ارتباطی پنهان (covert relational aggression)، به دلیل ماهیت غیرمستقیم، پیچیده و دشوار بودن شناسایی، اهمیت ویژه‌ای دارد (بلیدز و همکاران، ۲۰۲۵). پرخاشگری ارتباطی پنهان شامل رفتارهایی مانند شایعه‌پراکنی، تحقیر غیرمستقیم، خراب کردن وجهه اجتماعی و کناره‌گیری عاطفی است که آثار روانی و اجتماعی عمیقی بر روابط زوجین برجای می‌گذارد (سیادت و همکاران، ۲۰۲۳). پژوهش‌های داخلی نشان می‌دهند حدود ۲۵ تا ۳۰ درصد از واریانس پرخاشگری ارتباطی پنهان در زنان متأهل توسط عواملی مانند کیفیت زندگی جنسی و سبک دلبستگی روابط زناشویی تبیین می‌شود (نعمتی و همکاران، ۱۴۰۱). رفتارهای پرخاشگرانه پنهان به‌عنوان جایگزینی برای ارتباط مستقیم زوجین به‌طور غیرمستقیم احساسات و نگرانی‌های مرتبط با رابطه زناشویی را منتقل می‌کند (فاتحی، کچویی و جوهری فرد، ۱۴۰۳). به همین علت با توجه به آثار گسترده این نوع پرخاشگری بر سلامت روانی و پایداری روابط زناشویی، شناسایی عوامل روان‌شناختی زمینه‌ساز آن اهمیت ویژه‌ای دارد.

یکی از مهم‌ترین چارچوب‌های نظری مرتبط با بروز رفتارهای ناسازگارانه در روابط بین‌فردی، نظریه طرحواره‌های ناسازگار اولیه (early maladaptive schema) یانگ است. طبق این نظریه، طرحواره‌ها الگوهای شناختی-هیجانی عمیق و پایدار هستند که در دوران کودکی در نتیجه تعامل میان خلق‌وخوی ارثی کودک و تجارب ناکارآمد با والدین و دیگران شکل می‌گیرند و بر نحوه پردازش اطلاعات، تفسیر موقعیت‌ها و واکنش‌های هیجانی فرد در بزرگسالی تأثیر می‌گذارند (یانگ و ویدوم، ۲۰۱۴؛ بیلگه و بالابان، ۲۰۲۱). این طرحواره‌ها می‌توانند زمینه‌ساز بروز شیوه‌های ناسازگارانه مقابله‌ای مانند تسلیم، اجتناب یا جبران افراطی شوند که در روابط صمیمی به شکل رفتارهایی نظیر پرخاشگری ارتباطی پنهان ظهور پیدا می‌کنند.

از دیدگاه نظریه تنظیم هیجان (emotion regulation theory) نیز، افراد دارای طرحواره‌های ناسازگار اولیه معمولاً از راهبردهای ناکارآمد تنظیم هیجان استفاده می‌کنند؛ به‌ویژه در موقعیت‌های بین‌فردی تهدیدکننده، این افراد ممکن است هیجان‌های منفی خود را سرکوب یا به‌طور غیرمستقیم تخلیه کنند (گراس و تامپسون، ۲۰۰۷؛ نادری، غلامعلی لواسانی، قاسم زاده، ۱۴۰۲). پرخاشگری ارتباطی پنهان را می‌توان به‌عنوان راهبردی غیرمستقیم برای بازنمایی خشم و خصومت در شرایطی دانست که ابراز مستقیم هیجان‌ها برای فرد نایمن یا تهدیدآمیز است (آرچر و کواين، ۲۰۰۵). به‌عبارتی، این نوع پرخاشگری نوعی سبک مقابله‌ای ناسازگارانه برای کنترل رابطه یا حفظ برتری روانی در برابر دیگری محسوب می‌شود.

مطالعات پیشین نشان داده‌اند که برخی از طرحواره‌ها با پرخاشگری ارتباطی پنهان ارتباط معناداری دارند. طرحواره شرم (shame schema) با احساس بی‌ارزشی، خودانتقادی و آسیب‌پذیری روانی همراه است و می‌تواند موجب بروز رفتارهای پرخاشگرانه پنهان به‌عنوان مکانیسم دفاعی در روابط صمیمی شود (خزاعی و همکاران، ۱۳۹۶). طرحواره ایثار (self-sacrifice schema) که بر اولویت دادن به نیازهای دیگران تأکید دارد، در صورت فعال شدن افراطی می‌تواند به سرکوب هیجان‌ها و بروز پرخاشگری غیرمستقیم منجر شود (مورال د لا روبیا و راموس باسورتو، ۲۰۱۵). طرحواره بازداری هیجانی (emotional inhibition schema) نیز شامل سرکوب

مزمّن احساسات، به‌ویژه خشم، است و ارتباط نزدیکی با استفاده از راهبردهای پرخاشگرانه غیرمستقیم دارد (نعمتی و همکاران، ۱۴۰۱). در مقابل، طرحواره استحقاق (entitlement schema) با احساس برتری، حق‌مداری و کنترل بر دیگران همراه است و می‌تواند انگیزه‌ای برای به‌کارگیری شیوه‌های پرخاشگرانه پنهان در روابط زناشویی ایجاد کند (نایت و همکاران، ۲۰۱۸).

بر این اساس، به نظر می‌رسد بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و پرخاشگری ارتباطی پنهان رابطه‌ای نظری و تجربی وجود دارد. با وجود اهمیت موضوع، در پژوهش‌های پیشین کمتر به‌طور هم‌زمان به بررسی نقش طرحواره‌های شرم، ایثار، بازداری هیجانی و استحقاق در پیش‌بینی پرخاشگری ارتباطی پنهان پرداخته شده است. ازسوی دیگر، پرخاشگری ارتباطی پنهان به‌دلیل ماهیت غیرمستقیم، اغلب نادیده گرفته می‌شود، درحالی‌که آثار قابل توجهی بر کیفیت روابط زناشویی و سلامت روانی دارد. بررسی هم‌زمان این متغیرها می‌تواند به درک عمیق‌تر سازوکارهای روان‌شناختی دخیل در بروز این نوع پرخاشگری کمک کند و زمینه را برای طراحی مداخلات درمانی و پیشگیرانه فراهم سازد. بر این اساس، هدف از پژوهش حاضر پیش‌بینی پرخاشگری ارتباطی پنهان بر اساس طرحواره‌های شرم، ایثار، بازداری هیجانی و استحقاق در افراد متأهل است.

• روش

پژوهش حاضر از نوع توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری شامل تمامی دانشجویان متأهل دانشگاه بوعلی سینا در سال تحصیلی ۱۴۰۱ بود. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۸۴ نفر تعیین شد. نمونه‌گیری به روش در دسترس و از میان دانشجویان متأهل رشته‌های مختلف دانشگاه انجام گرفت. ملاک‌های ورود به پژوهش شامل: رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش، متأهل بودن، و تمایل به همکاری بود. ملاک‌های خروج نیز شامل: پاسخ‌ندادن کامل به پرسشنامه‌ها یا انصراف در حین مطالعه بود. گردآوری داده‌ها به‌صورت حضوری و در فضای دانشگاهی انجام شد. شرکت‌کنندگان پس از دریافت توضیحات لازم و اطمینان از محرمانه‌بودن اطلاعات، پرسشنامه‌ها را به‌صورت گمنام و داوطلبانه تکمیل کردند. میانگین زمان لازم برای پاسخ‌گویی حدود ۲۰ دقیقه بود. پس از جمع‌آوری داده‌ها، اطلاعات وارد نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ گردید و تحلیل‌ها در دو سطح توصیفی و استنباطی انجام شد. در سطح توصیفی از شاخص‌های میانگین، انحراف معیار و فراوانی استفاده شد و در سطح استنباطی، از ضریب همبستگی پیرسون برای بررسی روابط بین متغیرها و از رگرسیون چندگانه برای پیش‌بینی پرخاشگری ارتباطی پنهان براساس طرحواره‌های ناسازگار اولیه استفاده شد. پیش‌فرض‌های نرمال بودن، هم‌خطی و استقلال خطاها نیز پیش از انجام تحلیل‌ها بررسی و تأیید شدند.

• ابزارها

الف) مقیاس پرخاشگری ارتباطی پنهان (CRAVS-couples relational aggression and victimization scale): برای

سنجش پرخاشگری ارتباطی پنهان از مقیاس کارول و همکاران (۲۰۱۰) استفاده شد. این ابزار شامل ۱۲ ماده و دو خرده‌مقیاس است: کناره‌گیری عاطفی (ماده‌های ۱ تا ۶) و خراب‌کردن وجهه اجتماعی (ماده‌های ۷ تا ۱۲). پاسخ‌ها بر اساس مقیاس لیکرت هفت‌درجه‌ای از ۱ (خیلی کم) تا ۷ (خیلی زیاد) نمره‌گذاری می‌شوند. این پرسشنامه در مطالعات بین‌المللی و ایرانی اعتبار و روایی مطلوبی نشان داده است. برای نمونه، خزاعی و همکاران (۱۳۹۵) در تحلیل عاملی اکتشافی، دو عامل اصلی را شناسایی کردند که ۵۶ تا ۷۶ درصد واریانس کل را تبیین می‌کردند؛ تحلیل عاملی تأییدی نیز مدل دو عاملی را با شاخص‌های برازش مناسب ($AGFI=0/93$ ، $NFI=0/94$ ، $RMSEA=0/06$) تأیید نمود. همچنین ضرایب آلفای کرونباخ در پژوهش غفاری و رمضان (۱۳۹۸) برای خرده‌مقیاس‌های کناره‌گیری عاطفی، خراب‌کردن وجهه اجتماعی و کل مقیاس به‌ترتیب ۰/۸۵، ۰/۹۲ و ۰/۹۵ گزارش شده است. در پژوهش حاضر، ضرایب آلفای کرونباخ به‌ترتیب برای این سه مقیاس برابر با ۰/۸۰، ۰/۸۴ و ۰/۸۵ به‌دست آمد.

ب) پرسشنامه طرحواره‌های یانگ (Young schema questionnaire-YSQ): برای ارزیابی طرحواره‌های ناسازگار اولیه از

نسخه کوتاه پرسشنامه یانگ و براون (۲۰۰۶) استفاده شد. این ابزار شامل ۷۵ ماده است که ۱۵ طرحواره ناسازگار اولیه را می‌سنجد؛ محرومیت هیجانی، ره‌اشدگی/بی‌ثباتی، بی‌اعتمادی/بدرفتاری، انزوای اجتماعی، نقص/شرم، شکست، وابستگی/بی‌کفایتی، آسیب‌پذیری نسبت به ضرر یا بیماری، خودگرفتار/خود تحول‌نیافته، اطاعت، ایثار، بازداری هیجانی، معیارهای سرسختانه/عیب‌جویی

افراطی، استحقاق، و خویشتن‌داری ناکافی. نمره‌گذاری براساس مقیاس لیکرت شش درجه‌ای از ۱ (کاملاً غلط) تا ۶ (کاملاً درست) انجام می‌شود. روایی همگرایی این پرسشنامه با ابزارهای سنجش درماندگی روان‌شناختی، اعتمادبه‌نفس و آسیب‌پذیری شناختی مورد تأیید قرار گرفته است (اشمیت و همکاران، ۱۹۹۵). مطالعات داخلی (غیاثی و همکاران، ۱۳۹۰؛ حمیدپور و همکاران، ۱۳۹۰) نیز اعتبار مطلوبی برای این ابزار گزارش کرده‌اند؛ به‌طوری که ضرایب آلفای کرونباخ در دامنه ۰/۶۲ تا ۰/۹۰ و اعتبار کل پرسشنامه ۰/۹۴ بوده است. در پژوهش حاضر، ضرایب آلفای کرونباخ برای طرحواره‌های شرم، ایثار، بازداری هیجانی و استحقاق به ترتیب ۰/۸۱ محاسبه شد.

• یافته‌ها

در این پژوهش، از میان ۳۸۴ پرسشنامه توزیع شده، ۲۴ پرسشنامه به دلیل ناقص بودن پاسخ‌ها حذف شد و درنهایت داده‌های ۳۶۰ شرکت‌کننده برای تحلیل آماری مورد استفاده قرار گرفت. از نظر جنسیت، ۲۹۸ نفر (۷/۸۷ درصد) زن و ۶۲ نفر (۳/۱۷ درصد) مرد بودند. توزیع سنی شرکت‌کنندگان به شرح زیر بود: ۸۱ نفر (۴/۲۲ درصد) در بازه ۱۸ تا ۲۵ سال، ۱۴۰ نفر (۹/۳۸ درصد) در بازه ۲۶ تا ۳۵ سال، ۱۰۱ نفر (۱/۲۸ درصد) در بازه ۳۶ تا ۴۵ سال و ۳۸ نفر (۶/۱۰ درصد) در گروه سنی بالای ۴۵ سال قرار داشتند. از نظر مدت‌زمان ازدواج، ۴۷ نفر (۱/۱۳ درصد) کمتر از یک سال، ۱۰۴ نفر (۲۹ درصد) بین یک تا پنج سال، ۶۲ نفر (۳/۱۷ درصد) بین شش تا ده سال و ۱۴۷ نفر (۸/۴۰ درصد) بیش از ده سال سابقه ازدواج داشتند. میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی پرسشنامه‌ها و مؤلفه‌ها

-	تعداد سؤالات	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشدگی
پرخاشگری ارتباطی پنهان	۱۲	۳۳/۰۶	۱۴/۷۲	۱/۰۳	۰/۴۷
کناره‌گیری عاطفی	۶	۱۷/۹۶	۹/۴۴	۰/۵۵	-۰/۶۱
خراب کردن وجهه اجتماعی	۶	۱۵/۰۹	۷/۶۹	۱/۹۲	۳/۶۸
طرحواره شرم	۵	۸/۲۴	۴/۰۳	۱/۷۹	۴/۰۷
طرحواره ایثار	۵	۱۷/۲۴	۵/۶۶	۰/۱۲	-۰/۲۸
طرحواره بازداری هیجانی	۵	۱۰/۳۲	۴/۸۰	۰/۹۷	۰/۱۹
طرحواره استحقاق	۵	۱۴/۲۸	۵/۲۴	۰/۴۴	-۰/۰۹

پیش از انجام تحلیل‌های همبستگی و رگرسیون، آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن توزیع متغیرها اجرا شد. نتایج جدول ۲ نشان داد که تمامی متغیرها دارای مقادیر سطح معناداری بزرگ‌تر از ۰/۰۵ بودند؛ بنابراین، فرض نرمال بودن داده‌ها تأیید شد و استفاده از آزمون‌های آماری پارامتری موجه بود.

جدول ۲. نرمال بودن داده‌ها

خراب کردن وجهه اجتماعی	کناره‌گیری عاطفی	پرخاشگری ارتباطی پنهان	طرحواره استحقاق	طرحواره بازداری هیجانی	طرحواره ایثار	طرحواره نقص / شرم
کولموگروف - اسمیرنوف	۱/۱۴	۱/۰۳	۰/۵۴	۰/۷۹	۱/۳۲	۰/۶۵
معناداری	۰/۱۴	۰/۵۳	۰/۸۲	۰/۵۵	۰/۰۵	۰/۷۳

تحلیل همبستگی پیرسون (جدول ۳) نشان داد که بین پرخاشگری ارتباطی پنهان و طرحواره‌های شرم ($r = ۰/۵۳, p < ۰/۰۰۱$)، ایثار ($r = ۰/۴۰, p < ۰/۰۰۱$)، بازداری هیجانی ($r = ۰/۳۹, p < ۰/۰۰۱$) و استحقاق ($r = ۰/۲۲, p < ۰/۰۰۱$) همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. این الگو در زیرمقیاس‌های پرخاشگری ارتباطی نیز مشاهده شد؛ به‌طوری که هر چهار طرحواره با کناره‌گیری عاطفی و خراب کردن وجهه اجتماعی رابطه مثبت و معنادار داشتند.

جدول ۳. ضرایب همبستگی بین متغیرها

پرخاشگری ارتباطی پنهان	کناره‌گیری عاطفی	خراب کردن وجهه اجتماعی
ضریب همبستگی	ضریب همبستگی	ضریب همبستگی
سطح معناداری	سطح معناداری	سطح معناداری

طرحواره شرم	۰/۵۲**	۰/۰۰۰۱	۰/۴۸**	۰/۰۰۰۱	۰/۴۱**	۰/۰۰۰۱
طرحواره ایثار	۰/۴۰**	۰/۰۰۰۱	۰/۴۰**	۰/۰۰۰۱	۰/۲۷**	۰/۰۰۰۱
طرحواره بازداری هیجانی	۰/۳۹**	۰/۰۰۰۱	۰/۳۷**	۰/۰۰۰۱	۰/۳۰**	۰/۰۰۰۱
طرحواره استحقاق	۰/۲۲**	۰/۰۰۱	۰/۲۴**	۰/۰۰۰۱	۰/۱۱	۰/۰۸۲

برای اطمینان از صحت تحلیل رگرسیون، پیش‌فرض‌های لازم بررسی شدند. آزمون دوربین- واتسون برای بررسی استقلال باقی‌مانده‌ها مقدار ۲/۰۱ را نشان داد که در بازه مجاز ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد و نشان‌دهنده رعایت این پیش‌فرض است. همچنین، مقادیر عامل تورم واریانس (VIF) برای تمامی متغیرها کمتر از ۱۰ و ضریب تحمل (Tolerance) بیشتر از ۰/۱ بود که نشان‌دهنده عدم وجود مشکل چندخطی بودن است.

برای پیش‌بینی پرخاشگری ارتباطی پنهان براساس طرحواره‌های ناسازگار اولیه، تحلیل رگرسیون هم‌زمان اجرا شد. نتایج (جدول ۴) نشان داد مدل رگرسیونی به‌طور معناداری توانست ۳۵ درصد از واریانس پرخاشگری ارتباطی پنهان را تبیین کند $F(4) = 35.0$, $R^2 = 0.209$ ($p < 0.001$, $17/28$).

جدول ۴. مدل رگرسیونی هم‌زمان پرخاشگری ارتباطی پنهان

مدل	R	R^2	R^2 اصلاح‌شده	خطای استاندارد	آماره‌های تغییر			Sig
					معناداری تغییرات مجذور همبستگی	درجه آزادی ۱	درجه آزادی ۲	
۱	۰/۵۹	۰/۳۵	۰/۳۳	۱۱/۹۷	۰/۳۵	۲۸/۱۷	۴	۰/۰۰۰۱

همچنین، جدول ۵ نشان داد که طرحواره‌های شرم ($\beta = 0.39$, $p < 0.001$) و ایثار ($\beta = 0.24$, $p < 0.001$) نقش معناداری در پیش‌بینی پرخاشگری ارتباطی پنهان دارند. درمقابل، طرحواره بازداری هیجانی ($\beta = 0.11$, $p = 0.09$) و استحقاق ($\beta = 0.09$, $p = 0.09$) سهم معناداری در مدل نداشتند.

جدول ۵. ضریب رگرسیونی و سطح معناداری متغیرهای پژوهش در پیش‌بینی پرخاشگری ارتباطی پنهان

متغیرها	ضریب رگرسیون (B)	خطای استاندارد	ضریب استاندارد Beta	t	سطح معناداری
مقدار ثابت	۶/۶۱	۳/۱۸	-	۲/۰۷	۰/۰۳
طرحواره شرم	۱/۴۲	۰/۲۵	۰/۳۹	۵/۶۶	۰/۰۰۰۱
طرحواره ایثار	۰/۶۲	۰/۱۵	۰/۲۴	۳/۹۷	۰/۰۰۰۱
طرحواره بازداری هیجانی	۰/۴۳	۰/۲۰	۰/۱۱	۱/۶۶	۰/۰۹
طرحواره استحقاق	۰/۰۲	۰/۱۶	۰/۰۰۹	۰/۱۵	۰/۸۷

• بحث

هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی پرخاشگری ارتباطی پنهان براساس طرحواره‌های شرم، ایثار، بازداری هیجانی و استحقاق بود. نتایج تحلیل رگرسیونی نشان داد که این مدل توانست ۳۵ درصد از واریانس پرخاشگری ارتباطی پنهان را تبیین کند. اگرچه مطالعات اندکی به‌طور مستقیم به بررسی پرخاشگری ارتباطی پنهان پرداخته‌اند، یافته‌های این پژوهش با نتایج برخی تحقیقات مرتبط با طرحواره‌های ناسازگار اولیه و مشکلات ارتباطی همسو است.

مطالعات پیشین نقش طرحواره‌های ناسازگار اولیه را در افزایش تعارض‌های بین‌فردی و خشونت در روابط صمیمی تأیید کرده‌اند. به‌عنوان مثال، دمیتروسکو و روسو (۲۰۱۲) نشان دادند که افزایش طرحواره‌های ناسازگار اولیه با کاهش رضایت زناشویی و کاهش ارزشمندی همسر همراه است. همچنین، فراتحلیل یانوفسکی و همکاران (۲۰۲۰) بر پایه ۴۹ مطالعه تجربی نشان داد که طرحواره‌های ناسازگار اولیه با مشکلات بین‌فردی ارتباطی متوسط دارند و اندازه اثر بین طرحواره‌ها متفاوت است. کالوته و همکاران (۲۰۰۷) نیز ارتباط میان خشونت شریک صمیمی و طرحواره‌های شناختی را گزارش کردند. پژوهش کرافورد و رایت (۲۰۱۴) نیز نشان داد که طرحواره‌های بی‌اعتمادی، قربانی‌کردن خود و بازداری هیجانی رابطه میان بدرفتاری روان‌شناختی دوران کودکی و قربانی شدن خشونت شریک صمیمی را میانجی می‌کنند.

علاوه بر این، نظریه طرحواره‌ای یانگ و همکاران (۲۰۰۳) بیان می‌کند که طرحواره‌های ناسازگار اولیه به مثابه الگوهای بنیادین شناختی و هیجانی عمل می‌کنند که نه تنها در تفسیر رویدادهای بین فردی، بلکه در واکنش‌های هیجانی و رفتاری نسبت به تهدیدهای بین فردی نیز نقش دارند. همچنین با افزایش طرحواره‌های ناسازگار اولیه، راهبردهای مثبت تنظیم شناختی هیجان نیز کاهش یافته و از سوی دیگر راهبردهای منفی تنظیم شناختی هیجان افزایش خواهد یافت (نادری، غلامعلی لواسانی و قاسم‌زاده، ۱۴۰۲). بر این اساس، می‌توان انتظار داشت که فعال شدن طرحواره‌های خاصی مانند شرم یا ایثار در موقعیت‌های زناشویی، راهبردهای پرخاشگری پنهان را تسهیل کند و این رفتارها جایگزینی برای برای ارتباط مستقیم زوجین می‌شود و به آنها این امکان را می‌دهد که به‌طور غیرمستقیم نگرانی‌های مرتبط با رابطه زناشویی را به یکدیگر منتقل نمایند (فاتحی، کجویی و جوهری فرد، ۱۴۰۳).

در تبیین یافته‌های پژوهش حاضر، می‌توان به ویژگی‌های افراد دارای طرحواره‌های مورد بررسی اشاره کرد. طرحواره شرم به‌عنوان مهم‌ترین پیش‌بینی‌کننده پرخاشگری ارتباطی پنهان شناسایی شد. افراد دارای این طرحواره به دلیل احساس بی‌کفایتی و ترس از طرد شدن، تمایل دارند هیجانات منفی خود را به‌طور مستقیم ابراز نکنند و به شیوه‌های غیرمستقیم و پنهان واکنش نشان دهند. این رفتار ممکن است به‌صورت کناره‌گیری، سکوت معنادار یا نشانه‌های غیرکلامی منفی در روابط زناشویی بروز یابد (یانگ و براون، ۲۰۰۵). همچنین پژوهش‌های اخیر نشان می‌دهد شرم نقش مهمی در تکوین پرخاشگری غیرمستقیم دارد؛ افراد دارای احساس شرم مزمن، به‌منظور حفظ وجهه اجتماعی یا اجتناب از درگیری مستقیم، از راهبردهای پرخاشگری منفعل - تهاجمی استفاده می‌کنند (هارپر و آریاس، ۲۰۲۲).

همچنین، افراد دارای طرحواره ایثار معمولاً نیازهای خود را نادیده می‌گیرند و به نیازهای دیگران اولویت می‌دهند. انباشت هیجانات منفی و خشم سرکوب‌شده در این افراد می‌تواند زمینه‌ساز بروز پرخاشگری پنهان در روابط شود (کرافورد و رایت، ۱۰۴). یافته‌های مربوط به بازداری هیجانی نیز نشان داد که سرکوب احساسات واقعی می‌تواند سبب بروز رفتارهای پرخاشگرانه غیرمستقیم و ناسازگارانه گردد؛ موضوعی که پیش‌تر نیز در مطالعات مرتبط تأیید شده بود (کرافورد و رایت، ۲۰۱۴). افزون بر این، بازداری هیجانی می‌تواند به عنوان یک راهبرد مقابله‌ای ناسازگار در پاسخ به محیط‌های هیجانی غیرایمن دوران کودکی شکل گیرد (گراس و جان، ۲۰۰۳). درچنین شرایطی، پرخاشگری پنهان می‌تواند نقش تخلیه هیجانی غیرمستقیم را ایفا کند. درنهایت، افراد دارای طرحواره استحقاق معمولاً انتظارات بالایی از دیگران دارند و در صورت برآورده نشدن این انتظارات، ممکن است به جای ابراز صریح نارضایتی، به پرخاشگری پنهان متوسل شوند (هسیجا و همکاران، ۲۰۱۸). مطالعات اخیر نیز نشان داده‌اند که ترکیب احساس استحقاق و نقص در مهارت‌های ارتباطی، پیش‌بینی‌کننده معنادار رفتارهای پرخاشگرانه غیرمستقیم در روابط صمیمی است (ریدی و همکاران، ۲۰۱۶).

به‌طور کلی، یافته‌های این پژوهش با بسیاری از مطالعات پیشین درباره نقش طرحواره‌های ناسازگار اولیه در روابط صمیمی، خشونت بین فردی و مشکلات ارتباطی هم‌راستا است (هسیجا و همکاران، ۲۰۱۸؛ گی و همکاران، ۲۰۱۳؛ پلینگتون و همکاران، ۲۰۲۱). با این حال، باید توجه داشت که پرخاشگری ارتباطی پنهان مفهومی متمایز از خشونت صریح یا تعارض آشکار است و بررسی جداگانه آن می‌تواند نتایج متفاوتی ایجاد کند.

• نتیجه‌گیری

از نظر کاربردی، می‌توان نتیجه گرفت که طرحواره‌های شرم، ایثار، بازداری هیجانی و استحقاق، که اغلب در بستر تجربه‌های منفی دوران کودکی شکل می‌گیرند، نقش مهمی در بروز پرخاشگری ارتباطی پنهان دارند. بنابراین، تمرکز بر مداخلات مبتنی بر اصلاح طرحواره‌ها، آموزش مهارت‌های ارتباطی و سبک‌های فرزندپروری سالم می‌تواند در پیشگیری و کاهش این نوع پرخاشگری مؤثر باشد. نتایج این پژوهش از مدل‌های شناختی - هیجانی نیز حمایت می‌کند که در آنها، طرحواره‌ها به‌عنوان عوامل زیربنایی در شکل‌گیری و تداوم الگوهای ارتباطی ناسازگار نقش دارند (بک، ۲۰۱۱؛ یانگ و همکاران، ۲۰۰۳). براین اساس، مداخلات درمانی مبتنی بر طرحواره‌درمانی می‌تواند با اصلاح و تضعیف این الگوها، به کاهش پرخاشگری پنهان در روابط زناشویی کمک کند.

این پژوهش محدود به جامعه دانشجویان دانشگاه بوعلی سینا همدان بود؛ بنابراین تعمیم نتایج باید با احتیاط صورت گیرد. استفاده از ابزارهای خودگزارشی ممکن است باعث بروز سوگیری در پاسخ‌ها شده باشد. همچنین، نمونه نسبتاً محدود پژوهش تعمیم‌پذیری یافته‌ها را کاهش می‌دهد. پیشنهاد می‌شود مطالعات آینده با استفاده از نمونه‌های بزرگ‌تر، در جوامع متنوع‌تر و با روش‌های چندمنبعی

(ازجمله مصاحبه بالینی) انجام شوند. علاوه بر این، بررسی سایر طرحواره‌های ناسازگار اولیه و نقش تفاوت‌های جنسیتی می‌تواند به درک عمیق‌تری از این پدیده کمک کند. درنهایت، با توجه به ماهیت همبستگی مطالعه حاضر، پژوهش‌های آزمایشی و مداخله‌ای برای بررسی روابط علی بین متغیرها ضروری است.

• تعارض منافع

این پژوهش بدون حمایت مالی انجام گرفته است و نویسندگان اعلام می‌کنند که هیچ‌گونه تعارض منفعی در انجام این پژوهش وجود نداشته است.

• تشکر و قدردانی

پژوهشگران بر خود لازم می‌دانند که از تمامی شرکت‌کنندگان جهت شرکت در پژوهش تشکر و قدردانی نمایند.

• منابع

- حمیدپور، حسن؛ دولتشاهی، بهروز؛ پورشهباز، عباس و دادخواه، اصغر. (۱۳۹۰). کارآیی طرحواره درمانی در درمان زنان مبتلا به اختلال اضطراب فراگیر. *مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران*، ۱۷(۲)، ۱۳۲-۱۲۰. [URL:http://ijpcp.iuims.ac.ir/article-1-1207-en.html](http://ijpcp.iuims.ac.ir/article-1-1207-en.html)
- خزاعی، سمانه؛ نوایی نژاد، شکوه؛ فرزاد، ولی اله و و زهراکار، کیانوش. (۱۳۹۶). پیش‌بینی پرخاشگری ارتباطی پنهان (کناره‌گیری عاطفی و خراب کردن وجه اجتماعی) بر اساس سبک‌های دلبستگی در زنان متأهل شهر بیرجند: نقش میانجی احساس شرم و گناه. *مطالعات زن و خانواده*، ۱۵(۱)، ۱۲۹-۱۰۳. <https://doi.org/10.22051/jwfs.2017.10650.1176>
- خزاعی، سمانه؛ نوایی نژاد، شکوه؛ فرزاد، ولی‌الله و زهراکار، کیانوش. (۱۳۹۵). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس پرخاشگری ارتباطی پنهان. *پژوهش در سلامت روانی شناختی*، ۱۰(۲)، ۸۸-۷۵. [URL: http://rph.khu.ac.ir/article-1-2590-en.html](http://rph.khu.ac.ir/article-1-2590-en.html)
- غفاری، مجید و رمضانی، نیلوفر. (۱۳۹۸). عدالت زناشویی و کیفیت زناشویی: نقش واسطه‌ای پرخاشگری ارتباطی پنهان. *خانواده پژوهی*، ۱۵(۴)، ۵۰۳-۴۸۷. [URL:https://jfr.sbu.ac.ir/article_97785.html?lang=en](https://jfr.sbu.ac.ir/article_97785.html?lang=en)
- غیاثی، مهناز؛ مولوی، حسین؛ نشاط دوست، حمید طاهر و صلواتی، مژگان. (۱۳۹۰). بررسی ساختار عاملی پرسشنامه‌ی طرحواره‌ی یانگ (نسخه‌ی سوم فرم کوتاه) در شهر تهران. *دست‌آوردهای روان‌شناختی*، ۱۸(۱)، ۹۳-۱۱۸. [URL:https://psychac.scu.ac.ir/article_11692.html?lang=en](https://psychac.scu.ac.ir/article_11692.html?lang=en)
- فاتحی، نازنین؛ کجویی، محسن و جوهری فرد، فاطمه. (۱۴۰۳). مکانیسم روان‌شناختی زیربنای اعتیاد به اینترنت و دلزدگی زناشویی: نقش میانجی‌گر پرخاشگری ارتباطی پنهان و کیفیت روابط زوجی. *مجله روان‌شناسی*، ۲۸(۳)، ۳۴۳-۳۳۳. <http://iranapsy.ir/Article/45324>
- کوهبومی، زهرا؛ قمری، محسنه و حسینیان، سحر. (۱۴۰۰). پیش‌بینی خشونت خانگی علیه زنان در دوران قرنطینه کرونا بر اساس انعطاف‌پذیری شناختی: نقش واسطه‌ای تاب‌آوری. *مجله ایرانی روان‌شناسی خانواده*، ۷(۲)، ۴۶-۳۳. <https://doi.org/10.22034/ijfp.2021.245578>
- محمدپور ایردموسی، اعظم و عاقل مسجدی، مریم. (۱۴۰۴). بررسی تعیین تأثیر طلاق عاطفی و خشونت خانگی بر گرایش به روابط فرازناشویی با نقش میانجی‌گری پریشانی روان‌شناختی در زنان متأهل. *مجله روان‌شناسی*، ۲۹(۱)، ۵۷-۴۸. <http://iranapsy.ir/Article/46472>
- نادری، سارا؛ غلامعلی لواسانی، مسعود و قاسم زاده، سوگند. (۱۴۰۲). بررسی مقایسه‌ای رابطه طرحواره‌های ناسازگار اولیه با بهزیستی روان‌شناختی و نقش میانجیگر راهبردهای تنظیم شناختی هیجان در دو گروه نوجوانان با و بدون سابقه طلاق والدین. *مجله روان‌شناسی*، ۲۷(۴)، ۴۱۵-۴۰۶. <http://iranapsy.ir/fa/Article/39094>
- نعمتی، کیوان؛ رستمی، سارا و حجت خواه، محسن. (۱۴۰۱). رابطه کیفیت روابط زناشویی با پرخاشگری ارتباطی پنهان در زنان متأهل پیشرفت‌های نوین در علوم رفتاری، ۷(۵۵)، ۹۴-۸۴. <http://ijndibs.com/article-fa.html>
- Archer, J., & Coyne, S. M. (2005). An integrated review of indirect, relational, and social aggression. *Personality and Social Psychology Review*, 9(3), 212-230. https://doi.org/10.1207/s15327957pspr0903_2
- Bean, R. C., Ledermann, T., Higginbotham, B. J., & Galliher, R. V. (2020). Associations between relationship maintenance behaviors and marital stability in remarriages. *Journal of Divorce & Remarriage*, 61(1), 62-82. <https://doi.org/10.1080/10502556.2019.1619385>
- Beck, J. S. (2011). *Cognitive behavior therapy: Basics and beyond* (2nd ed.). New York, NY: Guilford Press.
- Bilge, Y., & Balaban, G. (2021). The relationships between personality disorders and early maladaptive schemas and the moderating role of gender. *Alpha Psychiatry*, 22(1), 12-18. <https://doi.org/10.5455/apd.114935>

- Blaydes, L., Fearon, J. D., & MacDonald, M. (2025). Understanding Intimate Partner Violence. *Annual Review of Political Science*, 28. <https://doi.org/10.1146/annurev-polisci-041322-044022>
- Breiding, M. J., Smith, S. G., Basile, K. C., Walters, M. L., Chen, J., & Merrick, M. T. (2014). Prevalence and characteristics of sexual violence, stalking, and intimate partner violence victimization-National Intimate Partner and Sexual Violence Survey, United States, 2011. *MMWR Surveillance Summaries*, 63(8), 1–18. [URL:https://stacks.cdc.gov/view/cdc/24861/cdc_24861_DS1](https://stacks.cdc.gov/view/cdc/24861/cdc_24861_DS1)
- Calvete, E., Estévez, A., & Corral, S. (2007). Intimate partner violence and depressive symptoms in women: Cognitive schemas as moderators and mediators. *Behavior Research and Therapy*, 45(4), 791–804. <https://doi.org/10.1016/j.brat.2006.07.006>
- Carroll, J. S., Nelson, D., Yorgason, J. B., Harper, J. M., Hagmann, R., & Jensen, A. C. (2010). Relational aggression in marriage. *Aggressive Behavior*, 36(4), 315–329. <https://doi.org/10.1002/ab.20349>
- Crawford, E., & Wright, M. O. D. (2014). The impact of childhood psychological maltreatment on interpersonal schemas and subsequent experiences of relationship aggression. In *Childhood emotional abuse* (pp. 93–116). Routledge. https://doi.org/10.1300/J135v07n02_06
- Curtis, D. S., Epstein, N. B., & Wheeler, B. (2017). Relationship satisfaction mediates the link between partner aggression and relationship dissolution: The importance of considering severity. *Journal of Interpersonal Violence*, 32(8), 1187–1208. <https://doi.org/10.1177/0886260515588524>
- Dumitrescu, D., & Rusu, A. S. (2012). Relationship between early maladaptive schemas, couple satisfaction and individual mate value: An evolutionary psychological approach. *Journal of Cognitive & Behavioral Psychotherapies*, 12(1), 67–80. [URL:https://psycnet.apa.org/record/2013-29676-006](https://psycnet.apa.org/record/2013-29676-006)
- Gao, D., Bullock, A., & Liu, J. (2021). Cross-lagged panel analyses of maternal psychological control and young adolescents' emotion regulation. *Journal of Adolescence*, 87, 52–62. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2021.01.001>
- Gay, L. E., Harding, H. G., Jackson, J. L., Burns, E. E., & Baker, B. D. (2013). Attachment style and early maladaptive schemas as mediators of the relationship between childhood emotional abuse and intimate partner violence. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 22(4), 408–424. <https://doi.org/10.1080/10926771.2013.775982>
- Gross, J. J., & John, O. P. (2003). Individual differences in two emotion regulation processes: Implications for affect, relationships, and well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85(2), 348–362. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.85.2.348>
- Gross, J. J., & Thompson, R. A. (2007). Emotion regulation: Conceptual foundations. In J. J. Gross (Ed.), *Handbook of emotion regulation* (pp. 3–24). New York: Guilford Press
- Harper, K., & Arias, I. (2022). Shame and aggression: Examining the role of hidden anger in interpersonal relationships. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(1–2), 234–256. <https://doi.org/10.1177/0886260520981234>
- Hassija, C. M., Robinson, D., Silva, Y., & Lewin, M. R. (2018). Dysfunctional parenting and intimate partner violence perpetration and victimization among college women: The mediating role of schemas. *Journal of Family Violence*, 33, 65–73. <https://doi.org/10.1007/s10896-017-9942-3>
- Janovsky, T., Rock, A. J., Thorsteinsson, E. B., Clark, G. I., & Murray, C. V. (2020). The relationship between early maladaptive schemas and interpersonal problems: A meta-analytic review. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 27(3), 408–447. <https://doi.org/10.1002/cpp.2439>
- Knight, N. M., Dahlen, E. R., Bullock-Yowell, E., & Madson, M. B. (2018). The HEXACO model of personality and dark triad in relational aggression. *Personality and Individual Differences*, 122, 109–114. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.10.016>
- LaMotte, A. D., Taft, C. T., & Weatherill, R. P. (2016). Mistrust of others as a mediator of the relationship between trauma exposure and use of partner aggression. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*, 8(4), 535–544. <https://doi.org/10.1037/tra0000157>
- Lawford, H. L., Astrologo, L., Ramey, H. L., & Linden-Andersen, S. (2020). Identity, intimacy, and generativity in adolescence and young adulthood: A test of the psychosocial model. *Identity*, 20(1), 9–21. <https://doi.org/10.1080/15283488.2019.1697271>
- Li, X., Zhou, N., Fang, X., & Cao, H. (2020). Marital conflict resolution and marital affection in Chinese marriage: Integrating variable-centered and person-centered approaches. *Marriage & Family Review*, 56(4), 369–389. <https://doi.org/10.1080/01494929.2020.1712575>
- Moral de la Rubia, J., & Ramos Basurto, S. (2015). Couple violence and alexithymia in women from Nuevo Leon. *Acta de Investigación Psicológica*, 5(1), 1831–1845. [URL:https://www.scielo.org.mx/scielo.php?pid=S200748322015000101831&script=sci_abstract&tlng=en](https://www.scielo.org.mx/scielo.php?pid=S200748322015000101831&script=sci_abstract&tlng=en)
- Pilkington, P. D., Noonan, C., May, T., Younan, R., & Holt, R. A. (2021). Early maladaptive schemas and intimate partner violence victimization and perpetration: A systematic review and meta-analysis. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 28(5), 1030–1042. <https://doi.org/10.1002/cpp.2558>
- Reidy, D. E., Zeichner, A., & Foster, J. D. (2016). Narcissism and aggression: A review of the literature and implications for interpersonal violence. *Aggression and Violent Behavior*, 31, 1–12. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2016.06.002>
- Schmidt, N. B., Joiner, T. E., Young, J. E., & Telch, M. J. (1995). The schema questionnaire: Investigation of psychometric properties and the hierarchical structure of a measure of maladaptive schemas. *Cognitive Therapy and Research*, 19, 295–321. <https://doi.org/10.1007/BF02230402>

- Siadat, F., Koraei, A., Shahbazi, M., & Dasht Bozorgi, Z. (2023). Relationship Between Attachment Behaviors and Marital Trust Among Nurses with the Mediating Role of Covert Aggression. *Journal of Client-centered Nursing Care*, 9, 79-88. <https://doi:10.32598/JCCNC.9.1.485.1>
- Tangney, J. P., Stuewig, J., & Mashek, D. J. (2007). Moral emotions and moral behavior. *Annual Review of Psychology*, 58, 345–372. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.56.091103.070145>
- Taniguchi, S. T., Freeman, P. A., Taylor, S., & Malcarne, B. (2006). A study of married couples' perceptions of marital satisfaction in outdoor recreation. *Journal of Experiential Education*, 28(3), 309–324. <https://doi.org/10.1177/105382590602800309>
- Yam, F. C. (2023). The Relationship Between Partner Phubbing and Life Satisfaction: The Mediating Role of Relationship Satisfaction and Perceived Romantic Relationship Quality. *Psychol Rep*, 126 (1), 303-331. <https://doi:10.1177/00332941221144611>
- Young, J. C., & Widom, C. S. (2014). Long-term effects of child abuse and neglect on emotion processing in adulthood. *Child Abuse & Neglect*, 38(8), 1369–1381. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2014.03.008>
- Young, J. E., & Brown, G. (2005). Young Schema Questionnaire-Short Form; Version 3. New York: Schema Therapy Institute. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/t67023-000>
- Young, J. E., Klosko, J. S., & Weishaar, M. E. (2003). *Schema therapy: A practitioner's guide*. New York, NY: Guilford Press.